

[Formanden.]

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter.

8) Tredje behandling af:

Forslag til lov om erhvervsmæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere.

9) Tredje behandling af:

Forslag til lov om beskæftigelse og uddannelse af unge.

10) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløhedsforsikring m. v. (Om bortfald af understøttelsesret i visse tilfælde for unge arbejdsløse).

Mødet hævet kl. 11⁵⁵.

101. møde.

Onsdag den 11. maj kl. 13³⁰.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg, lov om folkeforsikring, lov om pension og hjælp til enker m. fl. og lov om en særlig ydelse til enlige mødre. (Vedrørende adgang til forskudsvis udbetaling af underholdsbidrag m. v.).

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Socialministeren (Bomholt): Hermed har jeg den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring i lov om offentlig

forsorg, lov om folkeforsikring, lov om pension og hjælp til enker m. fl. og lov om en særlig ydelse til enlige mødre. (Vedrørende adgang til forskudsvis udbetaling af underholdsbidrag m. v.). Hovedændringen går ud på en forhøjelse af de indtægtsgrænser, som efter forsorgsloven er fastsat for adgangen til forskudsvis udbetaling af underholdsbidrag. Ændringerne i de øvrige love er konsekvenser af dette forslag og er af teknisk karakter.

Som det vil være de ærede medlemmer bekendt — spørgsmålet har jo også tidligere været genstand for drøftelse her i tinget — har størrelsen af de gældende indtægtsgrænser været genstand for kritik fra forskellig side. Det er hævdet, at disse indtægtsgrænser er for lave, idet de udelukker forsørgere — og i praksis drejer det sig jo mest om enlige kvinder — med relativt beskedne indtægter fra at få bidraget udbetalt fra det offentlige og derved vanskeliggør det for dem at klare børnenes forsørgelse. Ganske vist har de krav på at få bidraget betalt af den bidragsskyldige barnefader eller forhenværende ægtefælle, og dette sker naturligvis også i vidt omfang, men betalingen foregår ofte særdeles langsommeligt, eventuelt i form af mindre afdrag og måske endda først efter politiets mellemkomst. Det er indlysende, at en sådan betalingsform kan være til stor gene for moderen, og at det vil være langt mere værdifuldt såvel for hende som for børnene at have sikkerhed for, at det stiplede bidrag virkelig kan ventes betalt ved forfaldstid.

En forhøjelse af indtægtsgrænserne vil ikke belaste det offentlige med en udgift svarende til den forøgede forskudsvis udbetaling. Principielt er der kun tale om, at det offentlige udlægger bidraget, idet man derefter og med betydelig effekt søger dette inddrevet hos de bidragsskyldige. Når det offentlige således har mulighed for at indkassere en væsentlig del af bidragene, må det forekomme rimeligt, at man gennem forskudsvis udlæg fritager de enlige forsørgere — bortset fra de højere indtægtsgrupper — for de besværligheder og ulemper, som er forbundet med den private inddrivelse.

Ud fra disse hensyn har regeringen ment at kunne foreslå en forhøjelse af indtægts-

[Socialministeren.]

grænserne. Efter den senest stedfundne pristalsregulering af indtægtsgrænserne — d. v. s. pr. 1. april 1960 — ligger grænserne i de 3 kommunegrupper på henholdsvis 7 490 kr., 6 590 kr. og 5 540 kr. Efter lovforslaget vil de tilsvarende beløb udgøre henholdsvis 12 000 kr., 10 560 kr. og 8 880 kr., idet jeg herved gør opmærksom på, at beløbene i ændringsforslaget til § 194 i overensstemmelse med lovens almindelige system angiver tallene på 1956-niveauet.

Da forslaget som nævnt hovedsagelig er begrundet med, at der principielt kun er tale om et udlæg for det offentlige, er det ikke tanken, at de højere indtægtsgrænser også skal finde anvendelse på de understøttelser af bidragsmæssig karakter, som efter loven endeligt afholdes af det offentlige. Inden for forsorgsloven er der her særlig tale om bidragene til enker og enkemænd og om bidraget til ugifte mødre, for hvis børn faderskabs- eller bidragspligt ikke har kunnet fastslås. For disse bidrags vedkommende skal de nuværende lavere indtægtsgrænser fortsat gælde, og det samme skal være tilfældet for børnetillæggene til folke-, invalide- samt enkepensionen, hvilket søges opnået gennem de foreslåede ændringer i folke- og enkepensionslovene. Da man ud fra samme grundsynspunkt heller ikke har ønsket at udvide adgangen til at oppebære den særlige ydelse til enlige mødre, der fuldt ud afholdes af staten, er der ligeledes foreslået en ændring i loven herom af 16. februar 1960.

Den foreslåede ændring af bestemmelsen i forsorgslovens § 224, stk. 3, står som nævnt i bemærkningerne i forbindelse med det af justitsministeren fremsatte forslag til en ny lov om børns retsstilling. Gennemførelsen af dette forslag, hvorefter begrebet bidragspligtige bortfalder, må forventes at ville medføre et større antal sager om bidragsunderstøttelse efter forsorgslovens § 224, stk. 2. For ikke at forværre de pågældende mødres retsstilling i forhold til nu søges det ved den foreslåede ændrede formulering præciseret, at bidragsunderstøttelse efter forsorgsloven som hovedregel skal ydes, hvor faderskab ikke kan fastslås. Det skal dog bemærkes, at

denne ændring efter den lempelige praksis, der efterhånden følges ved anvendelsen af § 224, ikke vil medføre nogen større realitetsændring.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Ragnhild Andersen* til handelsministeren:

„Finder handelsministeren ikke anledning til nu, hvor vi står over for 15 års dagen for Danmarks befrielse, at foreslå den restgæld eftergivet, som sømænd eller deres enker stadig må afdrage på fra besættelsesårene?“

Ragnhild Andersen: Som det er alle bekendt, havde vort land under krigen og besættelsen hårdt brug for, at vore søfolk blev på deres farlige poster. Det var ikke så ligetil en sag, for enhver vidste, at under krigen hårde vilkår stod livet dagligt på spil. Det var også derfor, daværende statsminister Stauning i sin jule- og nytårstale i det første krigsår 1939 appellerede til søfolkene med følgende ord:

„I søfolk, I er Danmarks soldater i forreste linje. Landets økonomiske eksistens er afhængig af jeres indsats, og på hele det danske samfunds vegne beder jeg jer om at blive på jeres poster — og denne gang skal I ikke blive glemt.“

Når man erindrer sig disse smukke og løfterige ord og så oplever, at der i dag, 15 år efter krigen afslutning, sendes rykkerbreve ud til sådanne formastelige søfolk eller deres enker, som under krigen så sig nødsaget til at søge hjælp i form af lån fra staten, må man uvilkårlig stille det spørgsmål, om løfterne til den danske sømandsstand er blevet holdt, og om disse låneforhold ikke forlængst på værdig vis burde have været bragt ud af verden.

I et læserbrev i Politiken, indsendt af fuldmægtig Svend Hansen, socialkontoret i Esbjerg, kunne man den 25. april læse, at en af disse hårdt ramte sømandsenker, hvis mand kom syg hjem fra krigen for at dø

[Ragnhild Andersen.]

kort efter, nu igennem 12 år jævnlig er blevet rykket for nogle tusinde kroner fra besættelsesårene. Indsenderen af læserbrevet hævder, at handelsministeriet for de penge, som denne enke under krigen måtte låne af staten, nu kræver pant i et hus, hun har arvet efter sin moder. Hvis det virkelig er tilfældet, at denne og lignende indrivninger finder sted, føler jeg trang til at sige, at dette har tinget og offentligheden ikke haft kendskab til.

Af det svar, som for 10 år siden blev afgivet af daværende finansminister Kampmann til min partifælle, det ærede medlem hr. Lynnerup Nielsen i tinget på et spørgsmål om denne sag, fremgår det, at handelsministeren og handelsministeriet ifølge tekst-anmærkning til finansloven er bemyndiget til at eftergive lånene, hvor en søfarende skønnes ude af stand til inden for en rimelig tid helt eller delvis at tilbagebetale det rentefri lån. Finansministeren oplyste dengang, at restgælden var på 4,9 mill. kr. I 15 år har handelsministeriet siddet med en sådan bemyndigelse, og i disse 15 år har man altså fortsat med at ofre dyre administrationsomkostninger på at søge disse få millioner inddrevet, som det uden tvivl i overensstemmelse med givne løfter havde været rigtigere at eftergive søens folk, ikke mindst at eftergive enkerne efter dem, der havde sat helbred og liv over styr.

Folketinget har nu lige vedtaget en lov om eftergivelse af udbetalt kommunehjælp og om at ajourføre hædersgaverne til de hårdest ramte ofre fra besættelsestiden. Hele Danmark har i disse dage fejret 15 års dagen for Danmarks befrielse. Der er i den anledning lagt blomster og kranser på vore faldnes grave, også ved søfolkens monumenter og mindesmærker. Men er det nu tilstrækkeligt? Søens folk sejlede 700 mill. kr. hjem til landet i disse år, 1 700 af dem blev derude og kom aldrig hjem. Er det så ikke rimeligt, at der nu endeligt og afgjort bliver slået en streg over det resterende mellemværende, som vore modige og tapre søfolk og deres efterladte har fra krigens tid?

Det er vor opfattelse i den kommunistiske gruppe, og det er derfor jeg har stillet det

spørgsmål til den højtærede handelsminister, om han ikke finder anledning til nu, hvor vi står over for 15 års dagen for Danmarks befrielse, at foreslå den restgæld eftergivet, som sømænd og deres enker stadig må afdrage på fra besættelsesårene.

Handelsministeren (Lars P. Jensen): Det er som nævnt rigtigt, at spørgsmålet har været rejst i tinget før, bl. a. den gang det ærede medlem henviste til, og der har i øvrigt også engang senere været rejst og besvaret et spørgsmål angående de lån, der i besættelsesårene gennem handelsministeriet blev ydet de fraværende søfolks pårørende for at afhjælpe de økonomiske vanskeligheder, de pågældende var blevet bragt i som følge af, at søfolkene ikke længere kunne hjemsende penge til deres families underhold på sædvanlig måde.

Jeg kan oplyse at der i alt blev ydet rentefri lån i 1 532 tilfælde, og at det samlede lånebeløb andrager 15½ mill. kr. Det var en klar forudsætning for ydelsen af disse lån, at pengene skulle betales tilbage, når krigen var forbi og sømændene kunne komme i normal forbindelse med deres familier. Ved hyreudligningsloven af 12. juni 1946 fik vi imidlertid for det første en meget væsentlig del af det samlede lånebeløb, nemlig omkring 8 mill. kr., bragt ud af verden, og for det andet blev lånene i henhold til en anden lovbestemmelse af 1945 straks eftergivet i alle de tilfælde, hvor den pågældende sømand var afgået ved døden i allieret tjeneste. Der blev endvidere fra 1948-49 på de årlige finanslove optaget en tekstanmærkning, som jeg gerne vil citere, idet jeg vil gøre det ærede medlem opmærksom på, at det ikke er handelsministeren, men finansministeren, der har bemyndigelse

„til i de tilfælde“ — jeg citerer tekst-anmærkningen — „hvor en søfarende skønnes ude af stand til inden for et rimeligt tidsrum helt eller delvis at tilbagebetale de hans pårørende i tidsrummet 1940-45 ydede rentefri lån af statskassen, og hvor det om hans og hans families personlige og nuværende eller forventede fremtidige økonomiske forhold oplyste i øvrigt taler derfor, efter forhandling med ministeren for handel, industri og

[Handelsministeren.]

søfart at eftergive lånet, uden at det ved retsskridt behøver være konstateret, at lånet ikke kan inddrives.“

Ifølge oplysninger fra finansministeriet er det samlede lånebeløb dels ved afdrag og dels ved eftergivelse eller afskrivning i henhold til tekstanmærkningen nu nedbragt så vidt, at der tilbage kun er 60 sager til et samlet beløb af 413 388 kr. Jeg har forstået på finansministeriet, at man går meget lempeligt frem ved behandlingen af disse sager; i adskillige tilfælde er der givet saldokvittering mod betaling af ganske små affindelsessummer, og andre sager er stillet i bero. Af hensyn til det store antal låntagere, der har tilbagebetalt deres lån eller fremdeles afdrager derpå, vil det efter min opfattelse ikke være rigtigt at ændre den fremgangsmåde, der hidtil har været fulgt, og der er i øvrigt heller ikke hjemmel i den foran citerede tekstanmærkning til helt at stryge restgælden i de tilbageblevne lånesager.

Ragnhild Andersen: Jeg takker den højtærede minister for redegørelsen, men jeg kan ikke erklære mig tilfreds med at få det samme svar, som blev givet i 1950, at af hensyn til andre låntagere kan man ikke eftergive restgælden, selv om den er blevet nedbragt betydeligt og nu er nede på 413 000 kr.

Jeg ved ikke, om den højtærede handelsminister har studeret det lille læserbrev, der stod i Politiken om enken, som man fordrede penge af, fordi hun ejer et hus, arvet efter sin moder. Selv om sådanne mennesker ikke klart kan formulere et andragende til finansministeriet, som altså har bemyndigelsen, skulle det dog være en oplagt sag, at en sådan kvinde ikke skal sidde og betale, og jeg finder i øvrigt, at når der er gået 15 år, så må bemyndigelsen i tekstanmærkningen „inden for et rimeligt tidsrum“ kunne gælde her, da det er en urimelig lang tid. Når det ikke har været muligt for disse mennesker at betale i løbet af 15 år, kan man sige, at nu er der gået så lang tid, at nu bør resten eftergives.

Jeg ser meget godt problemet med dem, der har betalt, men jeg vil spørge den højtærede handelsminister, om han ikke vil anmode sin kollega finansministeren om at benytte sin bemyndigelse til at slå en streg

over det resterende mellemværende i anledning af, at der nu er gået 15 år siden besættelsens ophør. Også for kommunehjælpens vedkommende, som vi for nylig har behandlet og eftergivet, har der været mennesker, der har betalt tilbage. Det kan jeg ikke sige i enkeltheder, men det vil jeg tro. Alligevel har vi dog her sagt, at vi slår en streg over resterende tilgodehavender, og jeg vil gerne spørge, om ministeren vil anmode sin kollega finansministeren om eftergivelse af restgælden, for det finder jeg vil være rimeligt, og under alle omstændigheder at sikre, at enkerne ikke bliver krævet på den måde, som det ser ud til at de bliver ifølge det, der er kommet frem i pressen.

Handelsministeren (Lars P. Jensen): Jeg vil gerne gøre det ærede medlem opmærksom på, at i henhold til tekstanmærkningen har vi ikke nogen bemyndigelse til at slette restgælden.

Læserbrevet, som det ærede medlem omtalte, er jeg ikke bekendt med, men jeg skal foranledige, at det kommer frem og bliver videresendt til finansministeriet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Petra Petersen* til boligministeren:

„Mener boligministeren, at lejelovens § 112, der bl. a. siger: „Når udlejer ud over sin vedligeholdelsespligt har foretaget forbedringer af ejendommen, er han berettiget til, med huslejenævnets godkendelse, at kræve en forhøjelse for lejlighederne ...“, også omfatter nyinstallering af inventar, f. eks. køleskabe o. lign.“

Petra Petersen: I Grundejerbladet for 5. september 1959 findes der en helsidesannonce fra et af vore store firmaer, hvori dette opfordrer grundejerne til, hvad firmaet kalder at modernisere deres ejendomme ved at installere køleskabe og, som det hedder videre, at foretage en varig forbedring af deres ejendom gennem lejeforhøjelse uden kontant investering. Videre hævder man ud fra lejelovens § 112, at denne installation af køleskabe og de med installationen forbundne håndværkerudgifter med huslejenævnets godkendelse kan pålignes lejerne.

[Petra Petersen.]

Imidlertid mener man ikke fra lejernes side, at en sådan fortolkning af § 112 er rigtig. Det drejer sig ikke her om forbedring, ombygning, forandring eller nyindretning af det bestående, men om nyinstallationer, der efter deres mening ikke kan komme ind under § 112.

Det er mig bekendt, at der i øjeblikket behandles sådanne lejesager, hvor flere lejere står i den situation, at de faktisk påtvinges en installation, der for dem er unødvendig eller helt overflødig, men som betyder en huslejestigning for dem på mellem 12 og 15 kr. pr. måned, en huslejestigning, der bliver permanent, også efter at lejerne forlængst har betalt installationen. Der findes også lejere, der selv har anskaffet sig køleskabe, et inventar, de vil tage med sig, når de flytter til en anden lejlighed. Påtvinges sådanne lejere gennem deres lejemaal et køleskab, skal de ikke alene betale en permanent huslejestigning, betale et køleskab, der aldrig bliver deres ejendom, men det køleskab, de har anskaffet sig, bliver til dels værdiløst.

Endelig findes der også lejere med så små husholdninger, at et køleskab slet ikke har interesse, og der findes en del lejere, for hvem endnu en huslejestigning er en katastrofe. Det gælder ikke mindst de mange folke- og invalidepensionister, hvis husleje efter den almindelige huslejestigning og en vis modernisering af deres lejlighed, det vil sige indlæggelse af varme o. lign., i dag udgør mere end en tredjedel af deres pension.

For alle disse mennesker har sagen principiel betydning, og derfor har jeg i dag stillet det spørgsmål til den højtærede boligminister, om han mener, at lejelovens § 112 også hjemler ret til installation af inventar, der er uønsket af lejereren, og som efterfølges af en huslejestigning.

Boligministeren (Carl P. Jensen): Af lejelovens § 112 fremgår det, som det ærede medlem gjorde opmærksom på, at udlejereren har adgang til at få en lejefor-

højelse, hvis han foretager forbedringer af det lejede, men det er en forudsætning, at en sådan forhøjelse skal godkendes af huslejenævnet. Det er en forudsætning, at der skal være tale om en forbedring, som ikke alene opfylder de forpligtelser, ejeren har med hensyn til, at det lejede skal være i brugbar stand. Det er altså ikke alene et spørgsmål om at opfylde den almindelige vedligeholdelsespligt. Der er altså ikke tale om en forbedring, hvis det drejer sig om at udskifte noget slidt inventar, en gammel udbrændt kakkelovn med en ny af tilsvarende slags, eller hvis det drejer sig om en ny dør, et nyt vindue, eller noget, der er gået til som følge af slid. Hvis det, der sættes i stedet for det udslidte, er af bedre type, bedre standard og dermed også af en håndgribeligt større brugsværdi, skønner man, at der foreligger en forbedring, som kan begrunde en lejeforhøjelse. Det samme er tilfældet, hvis der er tale om nyindretninger eller nyinstallationer af genstande, der ikke tidligere har været i den pågældende lejlighed. § 112 omhandler således enhver forbedring, der øger lejlighedens brugsværdi. Der skelnes ikke mellem forbedringer som følge af bygningsændringer og forbedringer, der sker ved nyinstallering af genstande som f. eks. køleskabe. Det er i lejelovens § 112 overladt til huslejenævnet at skønne, om en installation af køleskabe eller andet inventar er en forbedring, der øger den brugsværdi, som det lejede oprindeligt har haft ved lejemaallets indgåelse. Hvis betingelserne i sådanne tilfælde er til stede efter huslejenævnets skøn, er der også betingelser for at foretage lejeforhøjelse, og lejeforhøjelsen må naturligvis stå i forhold til den investering, der finder sted, og de økonomiske vilkår, som i øvrigt kan følge af en sådan foranstaltning.

Petra Petersen: Jeg kan egentlig ikke sige, at jeg er helt tilfreds med det svar, jeg fik af den højtærede boligminister, for jeg synes, det var et både-og.

[Petra Petersen.]

Jeg vil gerne stille dette tillægsspørgsmål til ministeren: har det pågældende firma ved henvendelse til boligministeriet fået boligministeriets tilsagn om, at installation af køleskabe kan betragtes som lovlig efter § 112?

Boligministeren (Carl P. Jensen): Mig bekendt har der ikke foreligget en sådan henvendelse; men en sådan henvendelse skulle for så vidt heller ikke besvares af boligministeriet. Spørgsmålet må afgøres i de enkelte konkrete tilfælde, og det er det stedlige huslejenævn, der træffer den endelige afgørelse.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Lannung* til boligministeren:

„Vil boligministeren overveje betimeligheden af, at der i almindelighed tilsikres lejerne i større udlejningsejendomme en forkøbsret ved salg af sådanne ejendomme?“

Lannung: Mit spørgsmål motiverer vel i høj grad sig selv; men jeg skal fremhæve, at efter min mening er det meget naturligt, at lejerne, når en ejer ønsker at sælge en større udlejningsejendom, f. eks. en større beboelsesejendom, får en chance for i fællesskab som andelseje at erhverve denne ejendom, hvis de måtte ønske det. Mange af dem har måske boet der længe og vil meget nødig derfra.

Under de friere forhold på boligmarkedet, der nu tilstræbes, er det virkelig sikre at have sin lejlighed som andelslejlighed. Noget lignende og ikke mindre betydningsfuldt gør sig gældende for tilsvarende ejendomme, der er udlejet til forretningsdrivende. Her kan lejerne også have den allerstørste interesse i på andelsbasis at sikre deres lejemaal: forretningslokale, butik eller kontor.

Sælgernes interesser bliver jo på ingen måde gået for nær, idet forkøbsretten jo forudsætter, at lejerne skal udrede samme pris og udbetaling og i det hele indgå på samme vilkår, som sælgeren kan opnå til anden side. Vi har jo noget af en parallel hertil i statshusmandslovens § 8, der giver

forkøbsret til landejendomme, hvis grundbeløb udgør godt et halvt hundrede tusind kroner. Forskellen er den, at det dér er staten, der får forkøbsretten, medens det her er en gruppe af lejere.

Det er klart, at man også om lejernes forkøbsret kan bestemme, at den kun skal gælde for ejendomme af en vis størrelse og ikke skal gælde ved arv eller anden overdragelse til nære slægtinge eller lignende. Man kan her indføre undtagelsesbestemmelser, hvis man vil, i hovedsagen på linje med den lige nævnte lovs regler. Personlig anser jeg andelsejet for en meget værdifuld besiddelsesform. Det er både sagligt og psykologisk godt, da man som andelshaver og medejer har den rette interesse i god behandling, vedligeholdelse og forbedring af det lejede, og der ligger en særlig tilfredsstillelse i, at man selv ejer sin lejlighed og ikke mere eller mindre vilkårligt kan sættes ud. Alt dette er også samfundsmæssigt og samfundsøkonomisk af det gode.

Jeg håber selvfølgelig, at alle vil kunne tiltræde denne reform, men da der jo erfaringsmæssigt visse steder er en tilbøjelighed til at karakterisere politiske reformer, man ikke ved første øjekast kan lide, som socialisering, vil jeg gerne for en sikkerheds skyld fremhæve, at andelstanken, tilvejebringelse af andelseje med hensyn til boliger og forretningslokaler, er lige det modsatte af socialisering, ja, på længere sigt vil være den bedste garanti derimod. Gennem andelsejet spreder man ejendomsretten, giver flere og flere andel i ejendomsretten, med andre ord, udvider man ejernes kreds. Det er derfor, man i den engelske liberalisme taler om og går ind for „popular ownership“ i modsætning til „public ownership“, altså folkeligt eje i modsætning til offentligt eje.

Jeg må måske til slut minde om, at boligstøttelovens § 38 jo netop giver hjemmel til støtte — gennem lån — til lejere, der vil erhverve en ejendom som andelseje, så en sådan forkøbsret er for så vidt en naturlig videreførelse.

Boligministeren (Carl P. Jensen): Der har i de seneste år netop som følge af den ændring af boligstøtteloven, det ærede medlem omtalte, været en stigende interesse blandt lejerne af private beboelsesejen-

[Boligministeren.]

domme for at kunne erhverve ejendom på andelsbasis, når ejeren ønskede at sælge, og det er mit indtryk, at de overtagelser, der har fundet sted på dette grundlag, har været til stor glæde og tilfredshed for beboerne, netop fordi de derigennem har sikret sig en stabilitet i deres boligforhold og derigennem også har fået indflydelse på ejendommens administration.

Regeringen er af den opfattelse, at man bør støtte denne tanke, der er kommet til udtryk ved ændring i boligstøtloven af 1958. Her fik man som rigtigt påpeget af det ærede medlem indført en bestemmelse om, at der kunne ydes statslån til overtagelse af ejendomme på den måde. Det havde nemlig vist sig i flere tilfælde, at overtagelsen ikke kunne gennemføres, fordi det ikke havde været muligt for de hidtidige lejere at tilvejebringe den fornødne kontante udbetaling.

Når det ærede medlem nu rejser spørgsmålet om at give lejerne en egentlig forkøbsret, så mener jeg i fortsættelse af det, jeg her har sagt, at denne idé rummer tanker, som det nok er værd at overveje. Jeg har en fornemmelse af, at overdragelse af ejendomme til lejerne kunne få et større omfang, hvis man blot sikrede sig, at lejerne blev bekendt med, at den nuværende ejer overvejede at sælge sin ejendom. Men jeg tror, det i mange tilfælde går sådan, at ejeren ikke tænker på denne mulighed, og at lejerne først bliver bekendt med, at der havde været mulighed for at erhverve den ejendom, de bor i, på et tidspunkt, da salget har fundet sted. Ejeren havde i og for sig ikke haft noget imod, at lejerne var indtrådt som købere.

Der er imidlertid flere problemer, der må tages med i overvejelserne om at gennemføre en egentlig forkøbsret for lejerne. Det kan skabe en række problemer, og jeg skal nævne nogle enkelte.

Det må først og fremmest undersøges, hvilken indflydelse en eventuel forkøbsret, en sådan udtalt forkøbsret, som der her er tale om, kan tænkes at få på omsætning af private udlejningsejendomme. Der kan være mange andre problemer, f. eks. det praktiske problem om, hvem ejeren i givet fald skal rette henvendelse til. Der findes jo ikke lejerforeninger ved alle udlej-

ningsejendomme, og hvor de findes, er det ikke på forhånd givet, at de kan betragtes som fuldgyldige repræsentanter for beboerne. Også spørgsmålet om, hvilken frist man skal give lejerne, må overvejes, og man kan her bygge på de erfaringer, man har fra de overtagelser, der allerede har fundet sted på andelsbasis.

Jeg nævner altså, at der er en række problemer, som må tages op, der må undersøges, men jeg er villig til at overveje sagen nærmere med henblik på et videre initiativ i så henseende.

Lannung: Jeg vil gerne takke den højtærede boligminister for hans meget villige svar. Jeg er netop bekendt med, at der fra flere sider har været interesse for lejerovertagelse af større udlejningsejendomme, og det er også sket i flere tilfælde, men at det undertiden netop har knebet med at være velunderrettet i tide, og på denne baggrund vil det også være en værdifuld nydannelse at sikre lejerne en sådan forkøbsret, som der her er tale om.

De mere tekniske detaljer, som den højtærede minister nævnte, må selvfølgelig undersøges nærmere, men vil let kunne klares, når det kommer til stykket.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgertiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående beretning til folketinget om Nordisk Råds 7. session.

Valgt blev: *Einer-Jensen, Alsing Andersen, Holger Eriksen, Victor Gram, Poul Hansen (Grenå), Kolbjørn, Lars M. Olsen, Morten Larsen, Niels Andersen, Erik Eriksen, Marius Buhl, N. Chr. Christensen, Harald Nielsen, Johan Poulsen, Ole Bjørn Kraft, Marie Antoinette von Lowzow og Poul Thomsen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændringer i lov om en opsparingsordning for unge ikke-forsørgere.

Valgt blev: *Hans R. Knudsen, Holger Eriksen, Ove Hansen, Peter Nielsen, P. A. Rasmussen, Retoft, Edel Savnte, Axel Sørensen, Niels Andersen, Foged, Søren Andersen, Holmberg, Conrad Kofoed, Lorentzen, Ellen Strange Petersen, Anna Barfoed og Poul Møller.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udbygning af det storkøbenhavnske S-banenet og om forarbejder for tunnelbaneanlæg i København og Frederiksberg.

Valgt blev: *Lars M. Olsen, Horn, Hougaard, Per Hækkerup, Erhard Jakobsen, Aage Knudsen, Edel Savnte, Lannung, Sandau, Axel Kristensen, Henry Christensen, Holmberg, Kryger, Anker Lau, Gottschalck-Hansen, Poul Claussen og Jørgen Jørgensen (Ullerup).*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om planlægning af Køge Bugt-området.

Valgt blev: *Hougaard, Lis Groes, Ove Hansen, Horn, Lund Jensen, Kolbjørn, Lars M. Olsen, Kirsten Gloerfelt-Tarp, Sandau, Axel Kristensen, Vagn Bro, Holmberg, Kryger, Paabel, Gottschalck-Hansen, Poul Claussen og Jørgen Jørgensen (Ullerup).*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om særlig indkomstskat m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3731, fremsættelsen i tidenden sp. 5307).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Holger Eriksen: Da jeg i formiddagsmødet ikke blot beskæftigede mig med forslaget om ændringer i loven om grundstigningsskyld, men også kom ind på forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat, skal jeg på nærværende tids-

punkt nøjes med at henvise til de bemærkninger, jeg fremsatte ved den lejlighed, samtidig med at jeg anbefaler lovforslaget til vedtagelse.

Henry Christensen: Den nuværende regering har selv frem for så meget andet karakteriseret sig som værende en grundskyldsregering. Grundskyldslovgivning, forøget jordbeskatning, skulle være netop denne regerings adelsmærke, og det tør nok siges, at i den retning gør regeringen sig i disse dage sine hæderligste anstrengelser for at sætte sig et varigt minde, ikke mindst ved det lovforslag, der er til behandling i øjeblikket. Jeg vil tro, at der netop på denne baggrund er mange, der vil sige, at det snarere end en hædersstøtte er en skamstøtte, man er i færd med at rejse.

Lovforslagets afgørende indhold er en skat til staten i forbindelse med legal ejendomshandel. Ret meget af det, som retsforbundet og andre grundskyldstilhængere gennem årene har forklaret var afgørende kendetegn for en grundskyldslovgivning, er der ikke tilbage i det forslag, vi her behandler. Jeg husker, at kort tid efter, at den nuværende regering var blevet dannet, talte den højtærede justitsminister, som blev medlem af det udvalg, der skulle beskæftige sig særligt med grundskyldslovgivning, og den højtærede justitsminister forklarede, at dette udvalg var blevet nedsat, han var blevet medlem af det, og kunne der ikke komme andet ud af det, kunne der måske komme det ud af det, at man kunne blive klar over, hvad grundskyld var. Dette har der nu for det nedsatte udvalg skullet gå 3 år med, og vi ser her resultatet på forskellige områder; til trods for, at regeringen for sig selv har krævet så lang tid til disse lovforslags forberedelse, forlanger man nu, at folketinget i løbet af en 8-10 mødedage skal gøre denne lovgivning færdig. Man er også blevet klar over, at det parti inden for regeringen, der i sidste ende er kommet til at præge denne lovgivning, må være socialdemokratiet. Det er de to små regeringspartier, der på ny har måttet bøje sig. Hvad er der blevet tilbage af de principper, som retsforbundet har opstillet for en lovgivning på dette område? Skulle der gennemføres forøget jordbeskatning her i landet, skulle grundskyldstanken vinde frem. Hvad